

İHTİRAZİ KAYDA İTİBAR EDİLMEYEREK FUZULEN TAHSİL EDİLEN VERGİNİN İADESİNDE FAİZ ÖDENMELİDİR

Danıştay 4. Daire, 06.10.2011 gün, 2011/5499 E. ve 2011/6892 k. Sayılı kararı ile ihtirazi kayıtla verilen muhtasar beyanname kapsamında, ihtirazi kayda itibar edilmeyerek verilen tahakkuk sonrasında açılan davada, fuzulen ödendiği anlaşılan verginin faiziyle birlikte iadesi gerektiğine hükmetti.

Danıştay 4. Daire'nin karar gerekçesi şu şekilde; "... Dosyanın incelenmesinden; davacı tarafından, ihtirazi kayıtla verilen 2009/12 nci dönemi muhtasar beyannamesi üzerinden tahakkuk ettirilen gelir(stopaj) vergisinin, ücretler üzerinden kesilen gelir vergisinin %27 oranını aşan kısmının kaldırılması ve fazla ödenen kısmın gecikme faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılan davada; Mahkemece, Anayasa Mahkemesinin 15.10.2009 günlü E:2006/95, K:2009/144 sayılı kararıyla, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan "fazlası %35 oranında" ibaresinin ücret gelirleri yönünden iptaline karar verildiğinden bahisle, Anayasaya aykırı olduğuna karar verilerek iptal edilen kanun hükmüne göre vergi tahakkuk ettirilmesinin "Anayasanın üstünlüğü" ve "hukuk devleti" ilkelerine aykırı olduğu, faiz istemi yönünden ise, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 112 nci maddesinin 4 üncü bendinde yer alan şartların olayda gerçekleşmediği gerekçesiyle tahakkukun iptaline, fazla kesilen kısmın iadesine, faiz isteminin ise reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin, insan haklarına saygılı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu; "Yargı Yolu" başlıklı 125 nci maddesinin 1 inci fıkrasında, İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yoluna başvurulabileceği, 7 nci fıkrasında ise, İdarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir hukuk devleti olduğu yukarıda belirtilen anayasal kurallarla düzenlenmiştir. Hukuk devleti; insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her türlü eylem ve işlemi yargı denetimine açık olan, hukuka aykırı durum ve tutumlardan sakınan, hukuku devletin tüm organlarına hakim kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan devlettir.

Anayasanın "Milletlerarası Andlaşmaları Uygun Bulma" başlıklı 90 ıncı maddesinin son fıkrasında ise, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde olduğu kuralına yer verilmiş olup, bu kapsamda bulunan Avrupa İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye ekli 1 No'lu Ek Protokol'ün 1 inci maddesinde; her gerçek veya tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkının bulunduğu, herhangi bir kimsenin, ancak kamu yararı sebebiyle ve kanunda öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabileceği hususu düzenlenmiştir.

Anılan sözleşme hükmü gereğince, bir kişinin mülkiyet hakkından mahrum bırakılabilmesi, bu durumun, uluslararası hukukun genel ilkelerine aykırı bulunmaması, kamu yararına ve kanunun açık hükmüne uygun olması şartlarının birarada gerçekleşmesine bağlıdır. Dolayısıyla, Anayasal ve kanuni dayanağı bulunmayan bir şekilde kişilerin mülkiyet hakkından mahrum bırakılması mümkün olmayıp, aksi durum, yukarıda sözü edilen ve Anayasa ile kanun hükmünde olduğu belirtilen sözleşmeye de aykırılık teşkil edecektir.

Ekonomilerde değişim vasıtası olan para, çeşitli ticari, sınai, zirai vs. faaliyetlerde kullanılmakla, sahibine, kazanç, kira, nema vs. adları altında kimi yararlar sağlayan ekonomik bir değerdir. Faiz ise, Anayasa Mahkemesinin 14.5.2011 tarihli ve 27934 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 10.2.2011 günlü E:2008/58, K:2011/37 sayılı kararında da belirtildiği gibi, ekonomik açıdan paranın fiyatıdır. Herhangi

bir kişinin kendisine ait olmayan parayı belirli süre kullanması, asıl para sahibinin bu ekonomik değerden mahrum bırakılması sonucunu doğuracağı gibi, enflasyona maruz kalan ekonomilerde, paranın değerini, yani alım gücünü enflasyon oranında yitirmesine de neden olacağından, parası uhdesi dışında kalan ve mülkiyet hakkı ihlal edilen bu kişiye haksız kullanım karşılığında faiz ödenmesi gerekmektedir.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 9.3.2006 günlü ve 100162/02 sayılı Eko-Elda Avee/Yunanistan kararında da, haksız olarak tahsil edilen verginin beş yıl beş ay sonra iade edilmesinin; belirli bir meblağdan yararlanma hakkı uzunca süre engellenen kişinin, ekonomik durumunda önemli ve kesin zarara neden olduğu, bu durumun, sürdürülmesi gereken genel yarar ile kişi yararı arasındaki dengeyi bozduğu, dolayısıyla, 1 No'lu Protokolün 1 inci maddesi ihlal edilerek kendisine aşırı yük yüklenen bu kişinin mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden bahisle faiz ödenmesi gerektiğine karar verilmiştir.

Davacı tarafından ihtirazi kayıtla verilen gelir (stopaj) vergisi beyannamesi üzerine 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 103 üncü maddesi uyarınca vergi tahakkuk ettirilmiş olmasına karşın; anılan Kanun hükmünde yer alan ve tahakkuka dayanak olan "fazlası %35 oranında" ibaresi, Anayasa Mahkemesinin 8.1.2010 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 15.10.2009 günlü E:2006/95, K:2009/144 sayılı kararıyla, ücret gelirleri yönünden iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin bu kararı nedeniyle hukuka aykırı bulunarak tahakkukun iptal edilmesi karşısında, 1 no'lu Ek Protokolün 1 inci maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yukarıda bahsi geçen kararı uyarınca mülkiyet hakkı ihlal edildiğinden, haksız tahakkuk ettirilen verginin davacıya faizi ile birlikte iade edilmesi gerekmekte olup, aksi yönde verilen Mahkeme kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Öte yandan, Mahkemece faiz yönünden yeniden verilecek kararda; 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümleri dikkate alınarak karar verilmesi gerekeceği tabidir."